

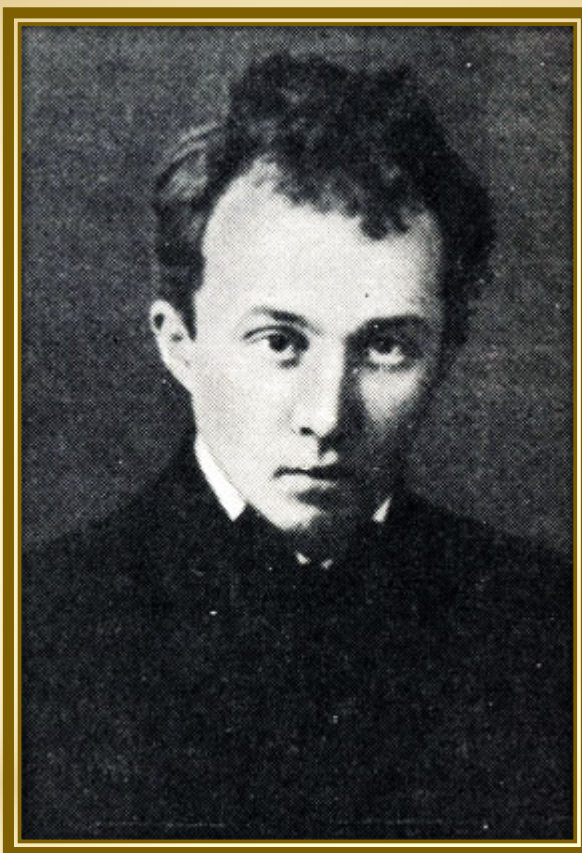

Вітчизняний науковець зі світовим ім'ям

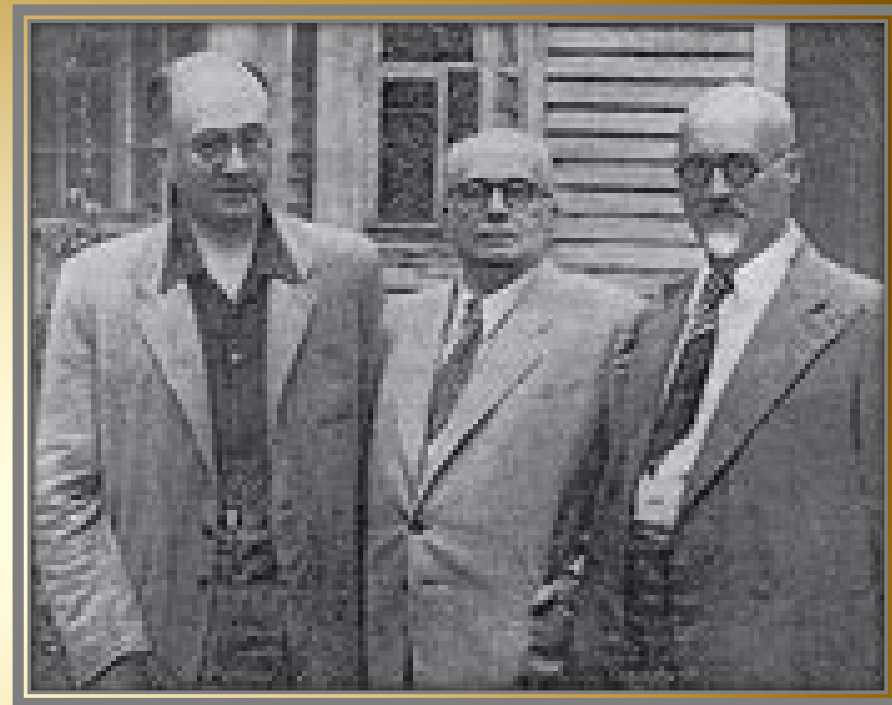
(6(18) червня 1889 р., Одеса – 11 січня 1960 р., Москва)

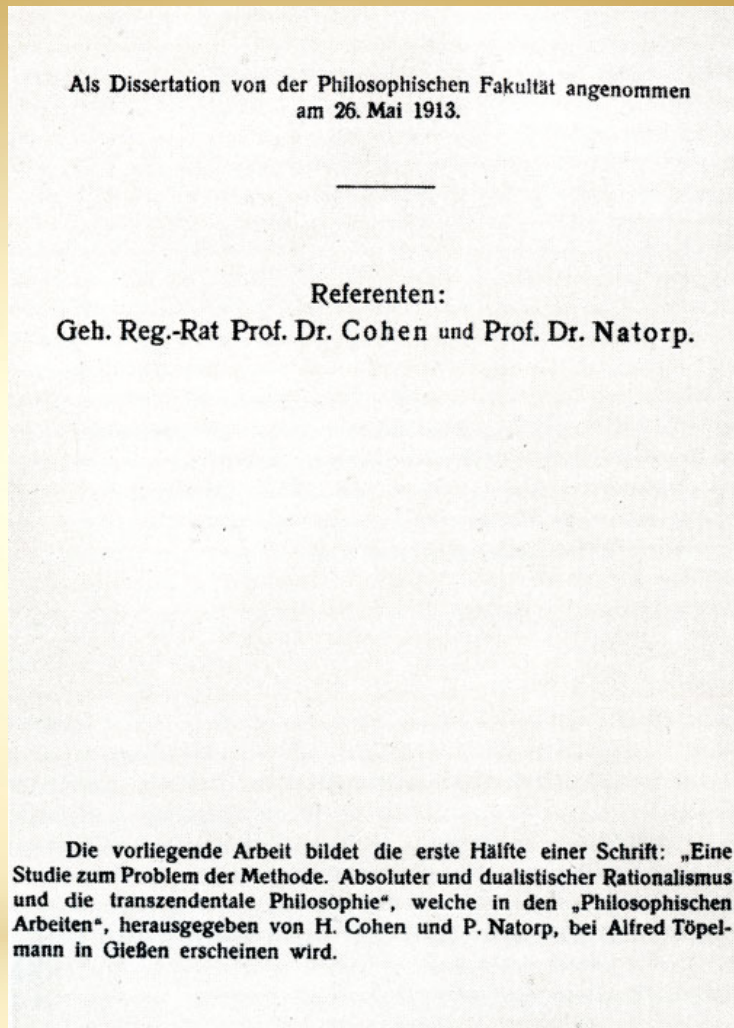
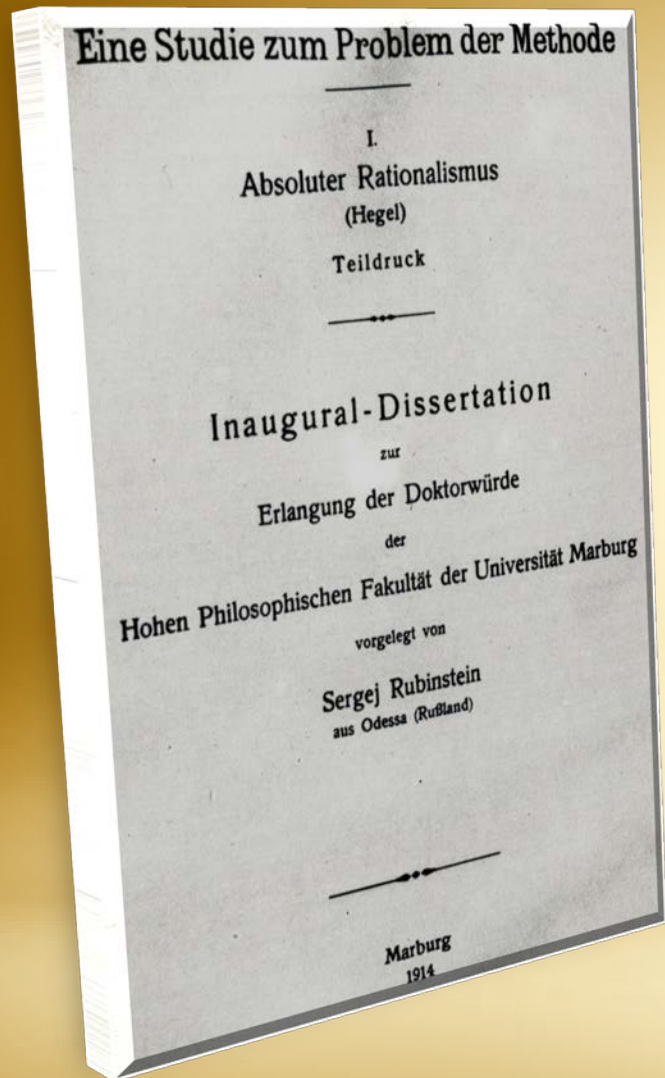
З братом і батьком

Студентські роки

З братами Миколою та Григорієм

Захистив докторську дисертацію на тему: «Eine Studie zum Problem der Methode» у Марбурзі в 1913 р., яка присвячена дослідженню проблеми метода. Новизна роботи полягала у розгляді методології природничих та точних наук й припущенні можливості єдності методів як природничих, так і гуманітарних.

Одеський період (1917–1930)

З 1917 р. – викладач Рішельєвського ліцею

квітень 1919 р. – приват-доцент каф. філософії історико-філософського факультету Імператорського Новоросійського університету

З 1921 р. – професор каф. психології Одеського Інституту народної освіти, з **1922 р.** – завідувач цієї кафедри

З 1922–1924 рр. – директор Головної бібліотеки Вищої школи м. Одеси

З 1924–1930 рр. – директор Центральної наукової бібліотеки м. Одеси

- Створено Бібліографічний семінар (фактично працював з 1922 р.), першу в Україні бібліотечну науково-дослідну організацію. Доповіді учасників семінару публікувалися в «Известиях Всесоюзной Академии наук», журналі «Історик-марксист», «Журналі науково-дослідних кафедр м. Одеси» та ін. друк. виданнях.
- Згодом Бібліографічний семінар був перейменований на Науково-дослідну комісію при Одеській центральній науковій бібліотеці, що займалася питаннями бібліотекознавства, бібліографознавства і книгознавства.
- Створено «Проект програми загальновишівського бібліографічного семінару при Головній бібліотеці Вищої школи м. Одеси».
- У 1927 р. почав виходити друкований орган бібліотеки — «Праці Центральної наукової бібліотеки Одеси» .
- У 1928 р. під керівництвом С. Рубінштейна при Центральній науковій бібліотеці м. Одеси було організовано аспірантуру з бібліотечної справи та бібліографії (С. Я. Боровий - перший випускник, відомий історик, фахівець з соціально-економічної історії XVI–XIX століть)

Відомості
МДВ

ДО УПОВНОВАЖЕНОГО УКРНАУКИ

проф. С.Л. РУБИНШТЕЙНА
директора Центральної
Наукової Бібліотеки.

З А Я В А .

В зв'язку з розглядом штатів бібліотеки в РСІ в липні м-ці б.р. я до 1 вересня використав тільки п'ятора м-ця з призначеного мені двоотичного відпуску. Останні два тижня я бажав використати зараз для подорожі до Москви та Ленінграду з науковою метою - до закінчення моєї бібліографічної праці по системі народньої освіти.
Прошу Вашої згоди на це.

С.Рубинштейн

УТ.
ВСЕУКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ НАУК
УКРАЇНСЬКЕ БІБЛІОЛОГІЧНЕ
ТОВАРИСТВО
КИЇВ, ВУЛ. КОРОЛЕНКА 54

Київ 5 грудня 1928 р.

К 2.

Вельмишановний товаришу,
Ініціативна група, заснована при Всеукраїнській Академії Наук, Українського Бібліологічного Товариства ухвалила запросити Вас у дієсні члени Товариства.

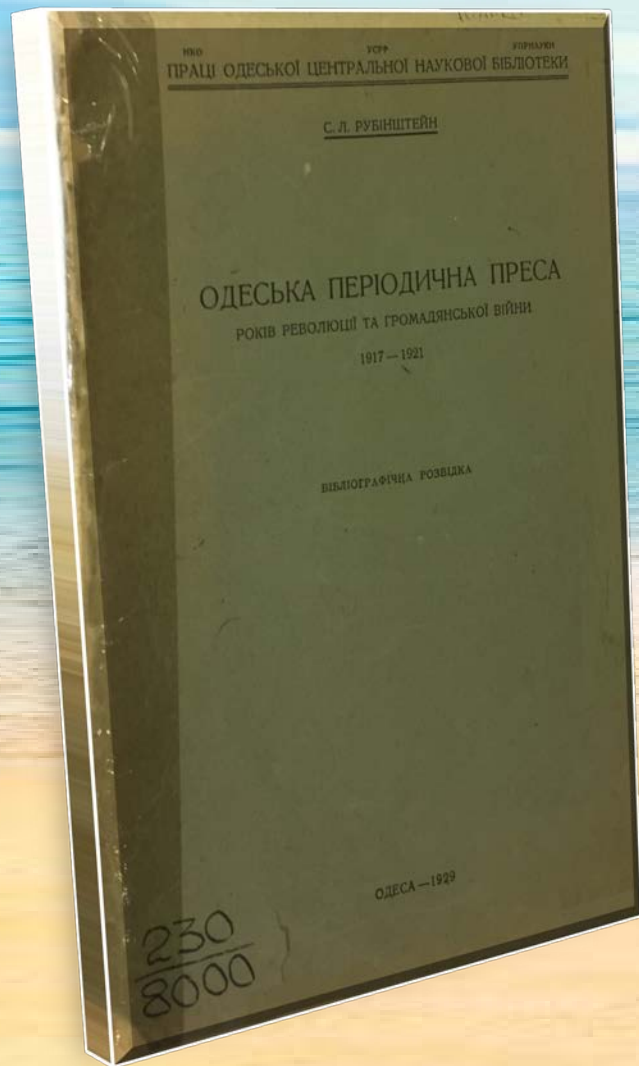
Товариство має своїм завданням об'єднати українських бібліологів і практиків книжкової справи для спільної наукової роботи в галузі вивчення книги в її історичному та сучасному аспектах /історія книги, економіка, техніка, мистецтво, то-що/.

Про Вашу згоду просимо повідомити Раду Товариства на адресу Академії Наук /Київ, вул. Короленка, 54/.

З повагою.

С.Л. Рубинштейн

Тимчасова Рада Т-ва. *М. Уманець*

Автор видання «Одеська періодична преса років революції та громадянської війни» поставив собі за мету бібліографування літератури революційного часу, зокрема періодичної преси м. Одеси. Дана робота є цінною та рідкісною. Матеріали структуровані за такими періодами:

1. Періодичні видання Тимчасового уряду та переходового часу.
2. Період радянської влади.
3. Період австро-німецької окупації.
4. Період французької інтервенції.
5. Період радянської влади.
6. Період добровольців (23.07.1919-8.02.1920).
7. Період радянської влади (8.02.1920-31.12.21).

В середині кожного періоду окремо виокремлені газети та журнали, а також поданий короткий опис історичних подій крізь призму періодики.

БІБЛІОТЕЧНИЙ ЗБІРНИК

Ч. 1

ПРАЦІ ПЕРШОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
НАУКОВИХ БІБЛІОТЕК УСРР.

Українська Академія
НАУК

ОДЕСЬКЕ НАУКОВЕ
ТОВАРИСТВО

Київ—1926

Рубінштейн, С. Л.

Завдання Наукової Бібліографії на Україні.

Маючи на меті накреслити організацію наукової бібліографії на Україні, я не буду довго говорити про значення

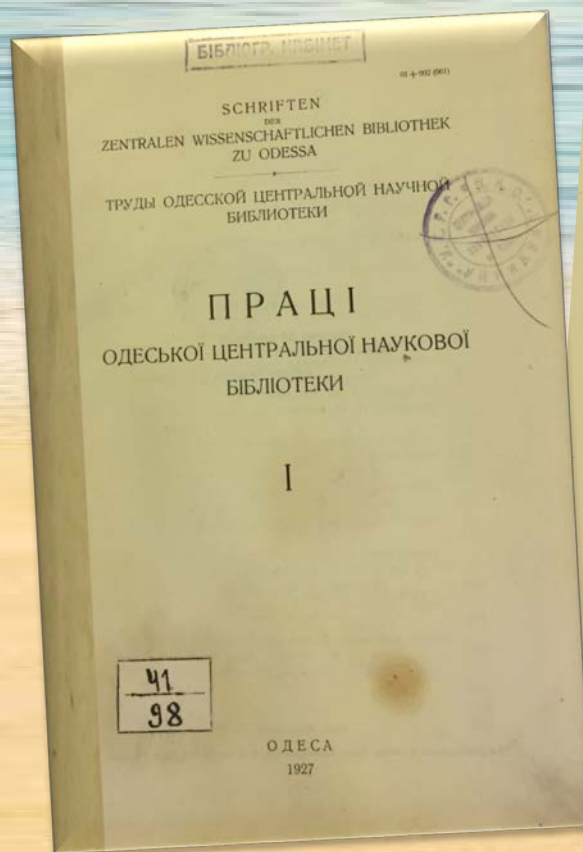
54

бібліографії взагалі. Цілком очевидно, що наукова праця в багатьох галузях набула в сучасний мент широко колективного характеру і ніякий науковий робітник не може провадити свою працю і не одважиться її опублікувати, не маючи можливості установити, що в цій галузі вже зроблено іншими дослідниками. В наслідок цієї колективізації, бібліографія наукової літератури стала одним із ґрунтових та необхідних допоміжних засобів наукової праці. Оскільки завдання Укрнауки полягає в організуванні наукової-дослідчої праці, остільки одним із чергових її завдань повинна бути організація наукової бібліографії на Україні.

Перш за все необхідно подбати про раціональну організацію бібліографії нашої поточної літератури. Для того, щоб визначити обсяг, який вона повинна мати, потрібно вважати на те, що самостійні науково-дослідчі праці в значній мірі, навіть переважно, з'являються не як книги, що часто мають учбовий та компілятивний характер, а як статті в періодичних виданнях. Через те, окрім бібліографії монографічної літератури, яку зараз провадить Українська Книжкова Палата, бажано утворити бібліографію нашого періодичного друку. Для всіх наукових робітників це мало-б велике значення: для наукової праці дуже важливо мати під рукою в зібранні та легко оглядним вигляді всю літературу свого предмету. Так наша державна бібліографія друкованої літератури, що її провадить Українська Книжкова Палата, потребує істотного поширення—з тим, щоб вона охоплювала також періодичні видання, принаймні—що до наукової літератури.

Практика західньої Європи виробила для бібліографії наукової літератури низку зразків. В Європейських умовах, при величезнім потоці літератури в кожному фаху, найбільш удосконаленим є тип німецьких Centralblatt'ів та Jahresbericht'ів, що з них кожен присвячений новому фахові. Цей тип видань перейшов також до англо-саксонських країн, де ми маємо такі видання, як Abstracts of Physiologie, Chemical Abstracts і т. ин., але тут він не мав такого розповсюдження. Не тільки тепер на Україні, але завжди, взагалі в Росії, справа бібліографії стояла дуже зле. Через те, не тільки російську наукову літературу погано знали на Заході, але й у Росії фахівець, що стежив за літературою свого предмету, звичайно краще знав закордонну літературу (особливо німецьку), ніж літературу ро-

55

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ НАУКОВОЇ БІБЛІОГРАФІЇ в СРСР.

У відомому бібліографічному Handbuch'y Schneider'a в частині про національні бібліографії, в розділі, що його присвячено Росії, ми читаємо: „Die Russen sind im allgemeinen keine hervortragenden Bibliographen“. Признаюся, було б досить важко опротестувати з речевими доказами в руках це критичне судження німецького бібліографа. Всякий із нас, кому доводилося вести спеціальну наукову роботу, з власного досвіду повинен був переконатися в крайній неудосяженості нашої бібліографії. Коли при розробці якого-небудь питання треба зібрати літературу, що до нього відноситься, то досить легко, при деякій знайомстві з джерелами можна підібрати літературу чужомовну, але підібрати оскільки б не було повно та швидко всю російську або українську літературу з цього питання—завдання, що його виконати важко. В наслідок цього впливає чужде та для нашої науки сумне становище. Не тільки чужоземні дослідувачі недостатньо знають нашу літературу, але й наші вчені звичайно значно ліпше знають чужоземну літературу свого фаху, ніж нашу літературу. Це пояснюється, певна річ, в значній мірі, питомою вагою західньої науки, але й неудосяженістю нашої бібліографії відносно до цього значну та згубливу роллю.

Коли б хотіти зайнятися з'ясуванням причин цього факту, то шукати їх потрібно було б в тім, що для бібліографічної роботи, більше, ніж для якої-небудь іншої наукової, необхідною умовою є колективно організована праця. Історія зараз виховує в нас навички до такої колективної організації праці, але в минулому ми не були цим сильні. І цим, а не якими-небудь технічними причинами пояснюється

ОДЕСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА.

В діяльності Одеської Центральної Наукової Бібліотеки за останні роки все прорізніше виявляється новий тип бібліотеки, що намічується в сучасних умовах.

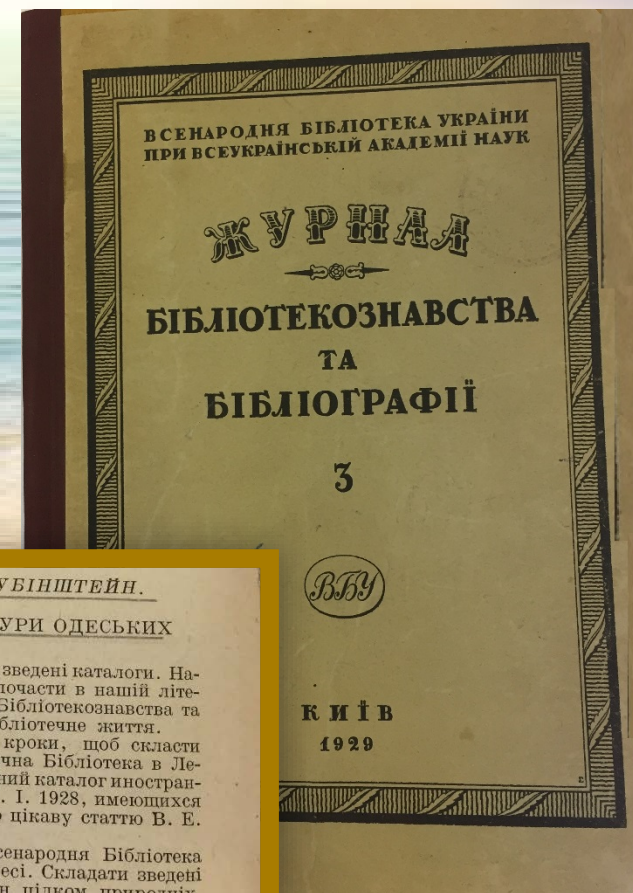
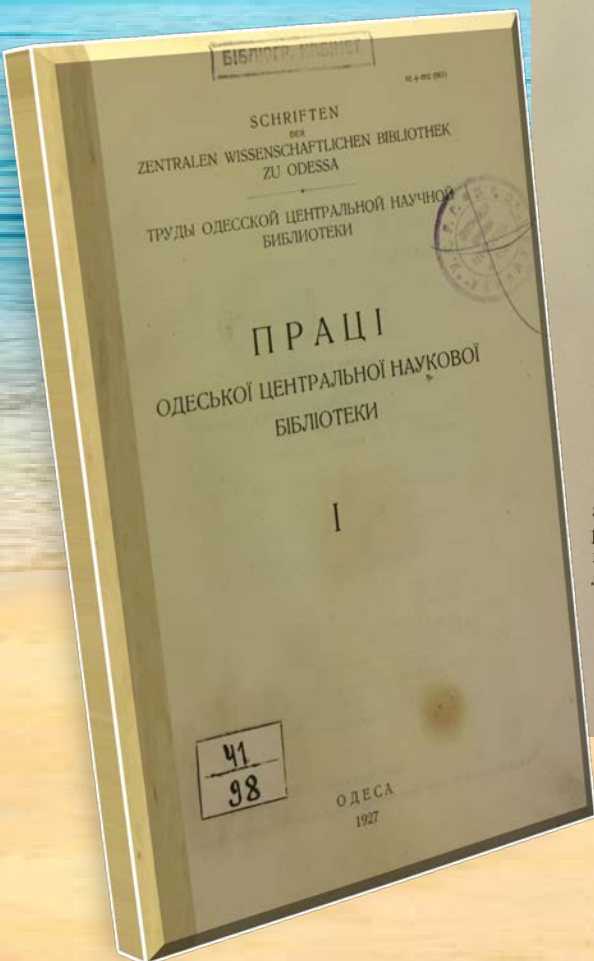
З'являючись бібліотекою суворо науковою, зі спеціальною установкою на обслуговування потреб наукової праці, вона разом із цим не має замкнутого характеру книгосховищ, що призначені для вузько обмеженого кола осіб — співробітників даної установи; її широко відчинено для всіх, що провадять наукову працю й мають потребу в науковій літературі.

Рівнобіжно з науково-допомічною ролю, що її виконує бібліотека, Ц. Н. Б-ка провадить і самостійну науково-дослідчу працю в галузі бібліології — з тим, щоб, розгорнувши таким чином повніше свої книжкові багатства, сприяти їх науковому використанню. Цей останній мент особливо показовий. Не обмежуючись на науково-допомічних функціях обслуговування чужої наукової праці, — бібліотека сама береться за наукову працю. Наукова бібліотека виходить із пасивної ролі книгосховища й виростає в наукову установу.

До цих завдань пристосовано всю організацію Центральної Наукової Бібліотеки; для цієї ролі цілком відповідною базою є її фонд, що його складалося протягом більш ніж сторіччя.

книжковий фонд.

В основі книжкового фонду Од. Ц. Н. Б. лежить заснована р. 1817 бібліотека Рішельєвського Ліцею, яку, разом із влиттю до неї р. 1858 бібліотекою Пирогова, було р. 1865 реорганізовано в бібліотеку Новоросійського Університету. Наступне п'ятидесятиріччя, особливо друга половина його, було часом найбільш значного планового

С. Л. РУБІНШТЕЙН.

ПРО ЗВЕДЕНИЙ КАТАЛОГ МУЗИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ОДЕСЬКИХ БІБЛІОТЕК.

Що-раз частіше з'являються в нашій пресі статті про зведені каталоги. Наразті, це питання, висвітлене в західно-європейській і почасти в нашій літературі (див. цікаву працю В. Козловського в «Журналі Бібліотекознавства та Бібліографії» за 1928 р.), почали переводити в наше бібліотечне життя.

Одночасно і в РСФРР і на Україні зроблено перші кроки, щоб скласти зведені каталоги чужомовної періодики. Державна Публічна Бібліотека в Ленінграді поточного року видала прекрасну працю — «Сводний каталог іноземних періодических изданий за время с I. VIII. 1914 по 1. I. 1928, имеющихся в 70 библиотеках г. Ленинграда». Перед каталогом подано цікаву статтю В. Е. Банка.

Мало не одночасно аналогічну працю розпочали Всенародня Бібліотека України в Києві та Центральна Наукова Бібліотека в Одесі. Складати зведені каталоги почали саме з чужомовної періодики з причин цілком природних. Дорожнеча чужомовних журналів, труднощі в їх одержанні примушують

С. Л. РУБИНШТЕЙН

Современное состояние и очередные задачи научной библиографии в СССР¹⁾.

В известном библиографическом Handbuch'e Schneider'a в главе о национальных библиографиях, в разделе, посвященном России, мы читаем: „Die Russen sind im Allgemeinen keine hervorragenden Bibliographen“²⁾.

Действительно, всякий, кому приходилось вести научную работу, на собственном опыте должен был убедиться в несовершенстве нашей библиографии. Если при разработке какого-нибудь вопроса нужно собрать относящуюся к нему литературу, то, при некотором знакомстве с источниками, без большого труда удается подобрать литературу иностранную (особенно немецкую и англо-американскую), но подобрать сколько-нибудь полно и быстро всю нашу литературу по данному вопросу—задача большей частью трудно выполнимая. Наша научная литература не создала в прошлом и не располагает в настоящем таким мощным, все ее разветвления охватывающим, библиографическим аппаратом, каким располагают наиболее передовые в этом отношении страны Запада. Это несовершенство нашей библиографии создает серьезные затруднения для научного исследования. У нас имеется сравнительно очень значительное число, часто весьма широко задуманных, библиографических трудов, и тем не менее у нас немного найдется участков общей или специальной библиографии действительно хорошо разработанных. В больших масштабах начатые труды сплошь и рядом обрываются чуть ли не в самом начале; различные, даже посвященные одной области работы, лишенные связи и преемственности, не образуют одного однородного целого и потому остаются разрозненными осколками.

Если бы хотеть заняться выяснением причин этого факта, то искать их нужно было бы в том, что для библиографической работы больше, чем для какой-нибудь другой научной работы, необходимым условием является коллективно организованный труд. История сейчас выковывает в нас навыки к такой коллективной организации труда, но в прошлом мы сильны этим не были. И этим, а не какими-нибудь техническими причинами объясняется в значительной степени то, что обрывается без продолжения большинство начинающих у нас библиографических предприятий. Отсутствие организованности и планомерности их основной грех.

¹⁾ Настоящая статья посвящена общей регистрирующей и специальной научной библиографии; она не касается важного и ответственного вопроса о рекомендательной библиографии. Вопрос об ее организации должен быть предметом особой статьи.

²⁾ См. G. Schneider—Handbuch der Bibliographie. 2-te Aufl. 1924, стр. 347. Там же Schneider верно отмечает: „мы находим у них,—пишет он,—много в больших масштабах начатых, но в начале застрявших предприятий“.

С. Л. РУБИНШТЕЙН.

Организация специальной научной библиографии в УССР.

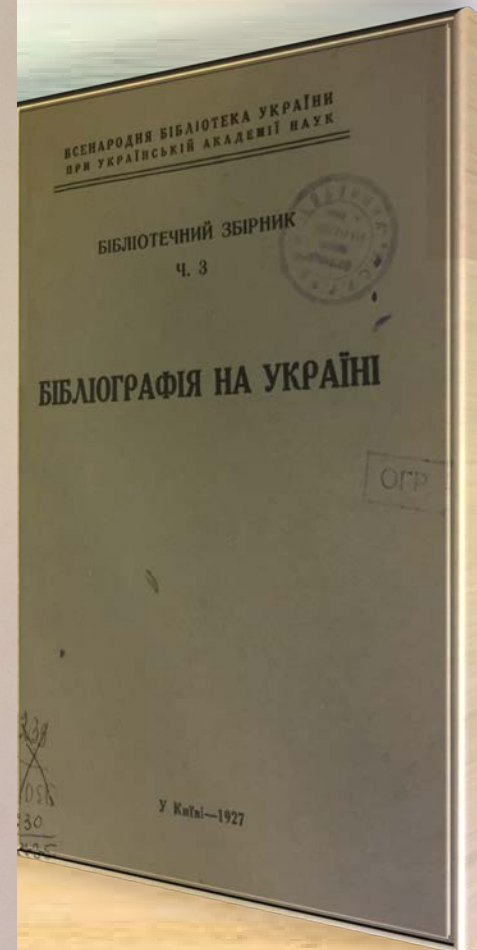
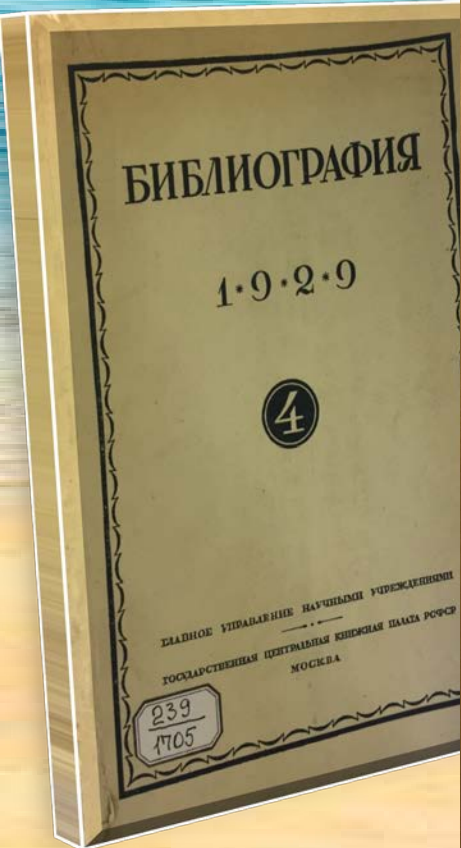
Накреслюючи план бібліографічної праці в УСРР, треба від самого ж початку—в інтересах нашої науки—поставити на тривку базу бібліографію наукової літератури.

Брак спеціальної бібліографії російської наукової літератури був, безперечно, одною з причин порівнюючи малого ознайомлення з нею на Заході й призводив до того, що навіть російські дослідники часто гірше знали російську літературу з свого предмету, ніж літературу чужоземну, про яку їх інформувала велика кількість прегарних Jahresberichtiv, Abstracts і т. и. Ще більшою є основна небезпека того, щоб брак добре поставленої бібліографії української наукової літератури не гальмував нашої наукової праці й не призвів би в наслідок до дуже малого розголосу про неї за межами УСРР надалі. За таких умов питання про утворення у нас спеціальної наукової бібліографії набуває для нашої науки першорядного значіння. Серед організаційних питань, що стоять перед нами в галузі науки, це є сьогодні майже найважливіше. До нього треба притягти й на ньому сконцентрувати увагу так наших бібліографічних установ, як і наших наукових товариств.

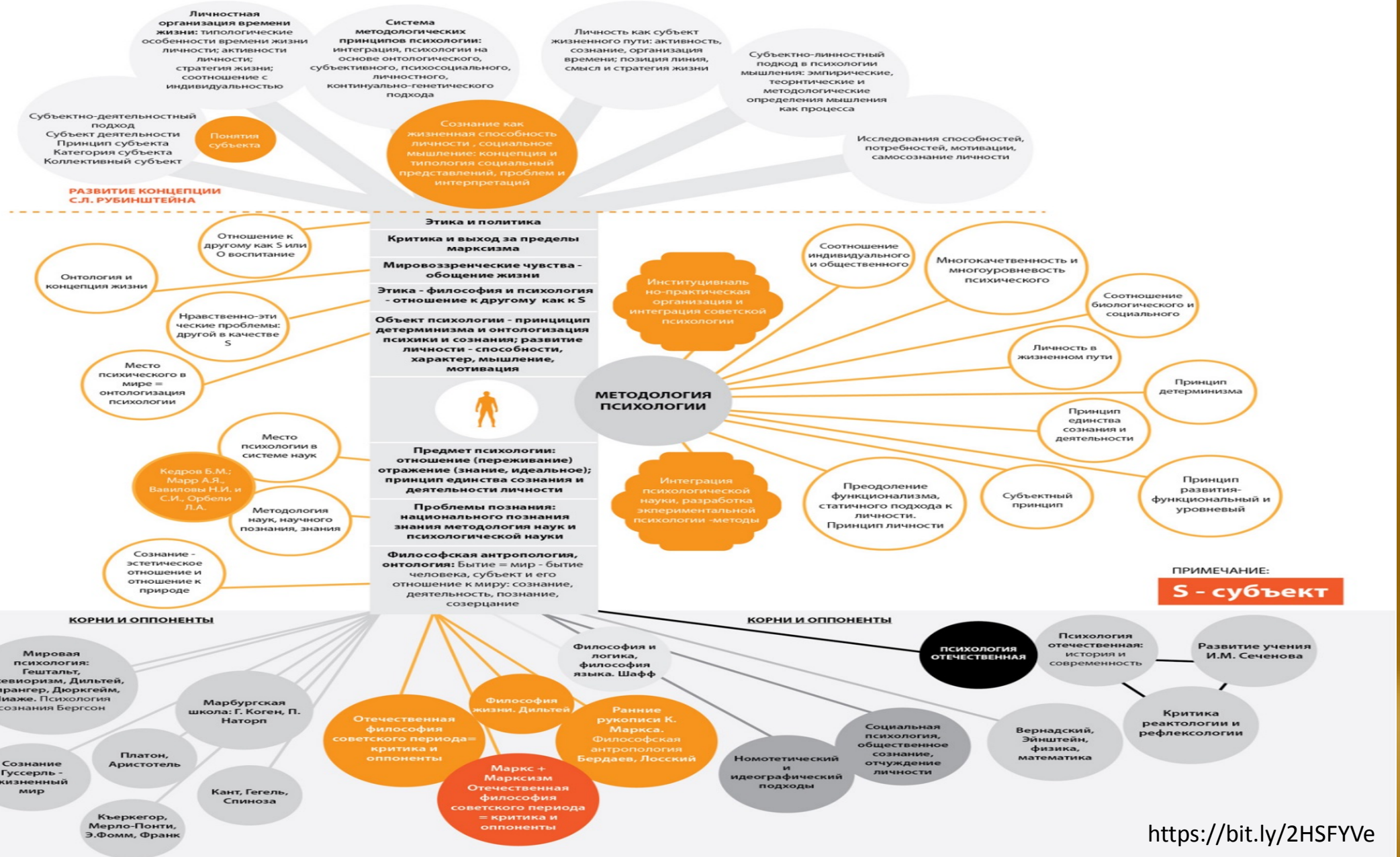
Класичною країною спеціальної наукової бібліографії є безперечно Німеччина, яку, однак, останніми часами починає надганяти й швидко, можливо, пережене Америка. За сучасним станом наукової літератури в УСРР немає, однак, ні потреби, ні можливості так далеко провадити спеціалізацію, як це роблять німецькі Jahresbericht'i та англо-саксонські Abstracts. Але конче потрібно утворити один Бібліографічний Вісник Наукової Літератури УСРР.

Цей орган повинен охоплювати так книжковий, як і статейний матеріал, давати заголовок кожній праці мовою першотвору й у перекладі одною з найважливіших європейських мов (німецька, англійська або французька). Бажані, крім заголовка, короткі реферати або автореферати. Складання й використання останніх можна було б організувати на зразок Wistar Institute. Цей інститут, що видає 8 великих часописів, вимагає від усіх авторів, яких статті друкуються в цих часописах, щоб одночасно з надісланими рукописами подавали реферат, що його складено за усталеною формою¹⁾. Такі ж

¹⁾ Докладніше див. статті автора в „Бібліотеч. Збірнику“ Київ. 1926 р. „Основні завдання наукової бібліографії“, і в „Ірпях Од. Ц. Н. Б.-ка“. Од. 1927 г. „Основні завдання наукової бібліографії в ССРР“.

“ДЕРЕВО” ТВОРЧЕСТВА С.Л. РУБИНШТЕЙНА И НАПРАВЛЕНИЕ ЕГО РАЗВИТИЯ ШКОЛОЙ

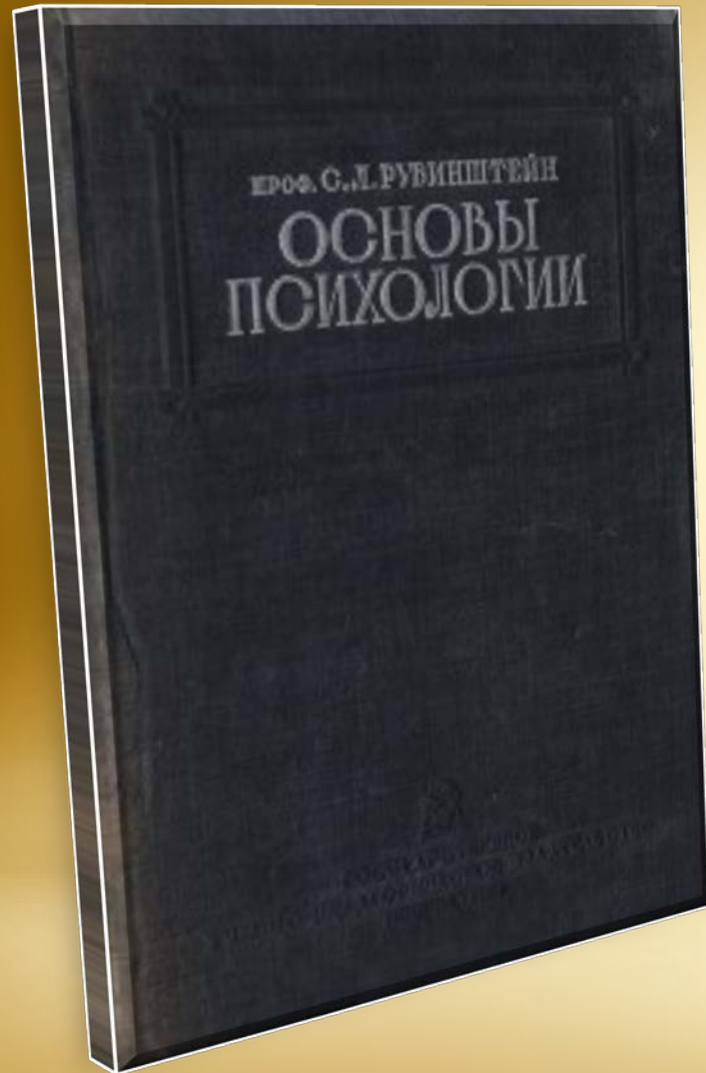
Ленінградський період (1930–1942)

1930 р. – директор Центральної бібліотеки імені М. Салтикова-Щедріна

1930–1942 рр. – завідувач кафедри психології в Ленінградському педагогічному інституті ім. А. І. Герцена.

У **1937 р.** ВАКом присуджено науковий ступінь доктора педагогічних наук без захисту дисертації та вчене звання «професор».

Очоловав секцію педагогічної психології в Державному інституті наукової педагогіки

*Рубинштейн С. Л. Основы психологии / С. Л. Рубинштейн.
- М. : Гос. уч.-пед. изд-во М-ва Просвещения РСФСР, 1935. –
469 с.*

Класична праця Сергія Леонідовича Рубінштейна "Основы загальної психології" належить до найбільш значних досягнень вітчизняної психологічної науки. Широта теоретичних узагальнень у поєднанні з енциклопедичним охопленням історичного та експериментального матеріалу, бездоганна ясність методологічних принципів зробили "Основы ..." настільною книгою для декількох поколінь психологів, педагогів, філософів. Незважаючи на те, що з моменту її першої публікації минуло понад півстоліття, вона залишається одним з кращих підручників із загальної психології та в повній мірі зберігає свою наукову актуальність.

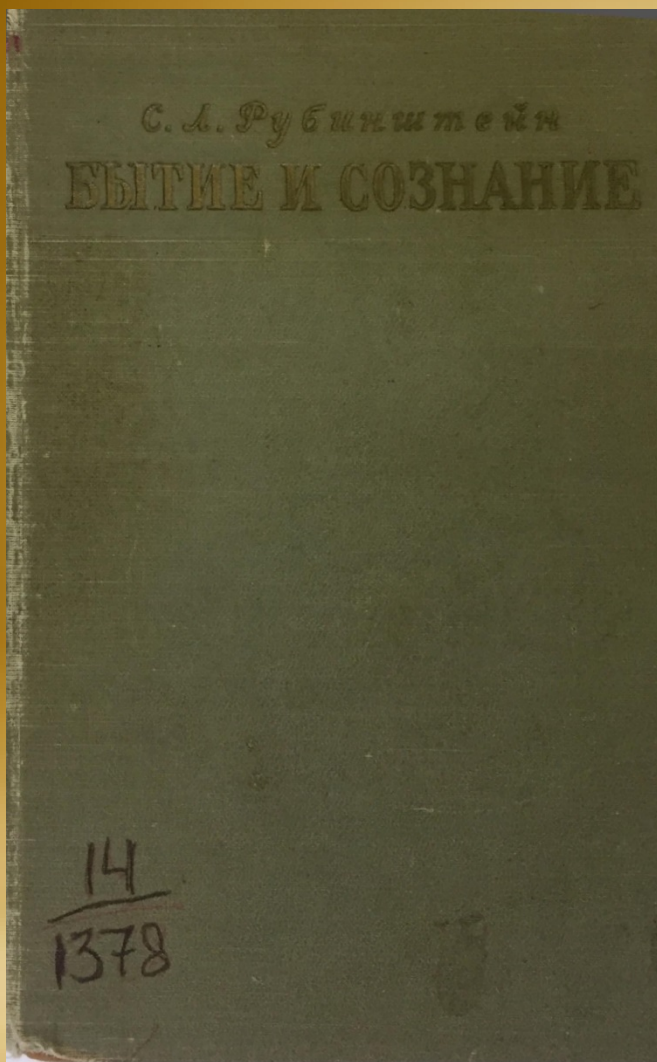

У фундаментальній праці «Основы общей психологии» вченим узагальнюються досягнення в галузі світової психологічної науки. Представлено авторське трактування мотивів поведінки людини й задачі її діяльності. Досліджено проблеми емоцій, волі, дій та діяльності, особистості й її направленість, вплив направленості на життєвий шлях індивіда.

За цю роботу С. Л. Рубінштейн був удостоєний Державною премією СРСР у 1942 р.

Московський період (1943-1960)

- Організував та керував кафедрою психології у Московському державному університеті (з 1943 р. – відділення психології на філософському факультеті МДУ)
- 29 вересня 1943 р. – член-кореспондент АН СРСР
- 1945 р. С. Л. Рубінштейн створив сектор психології в Інституті філософії АН СРСР і очолив його. На базі цього сектора була організована перша психологічна лабораторія в Академії наук СРСР.
- 1945 р. – академік Академії педагогічних наук
- У 1949 р. звільнений з керівних посад завідувача кафедри психології та завідувача сектору психології Інституту філософії АН СРСР за звинуваченням у космополітизмі, але при цьому був залишений в штаті обох цих організацій.
- У 1956 р. С. Л. Рубінштейн знову очолив сектор психології в Інституті філософії.

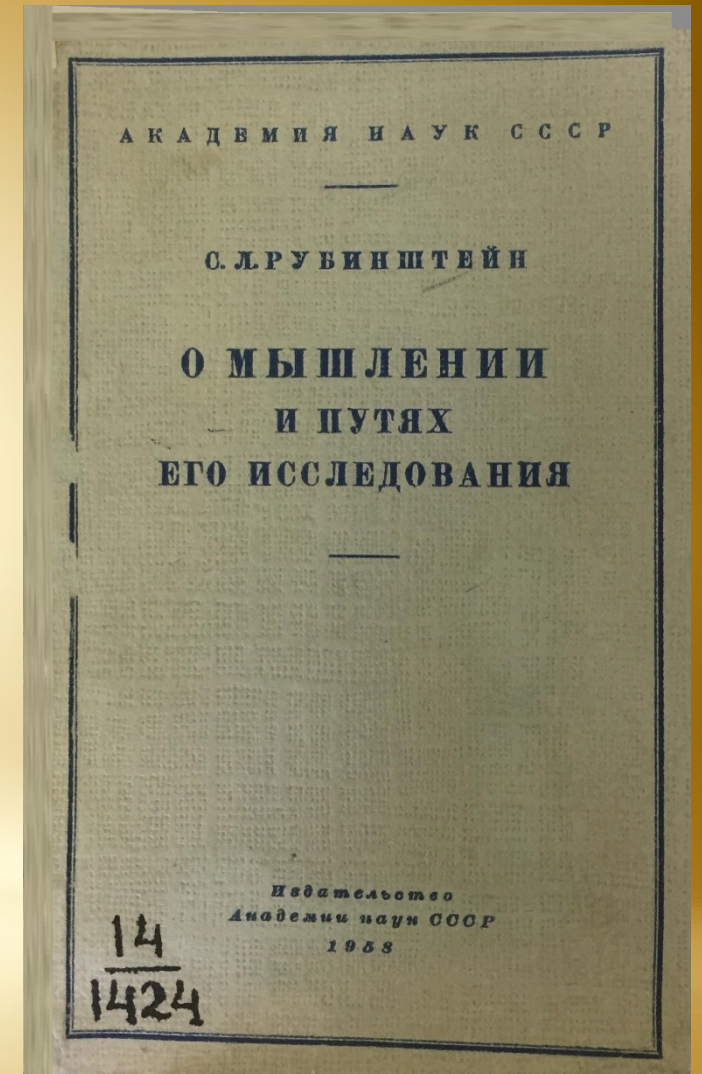

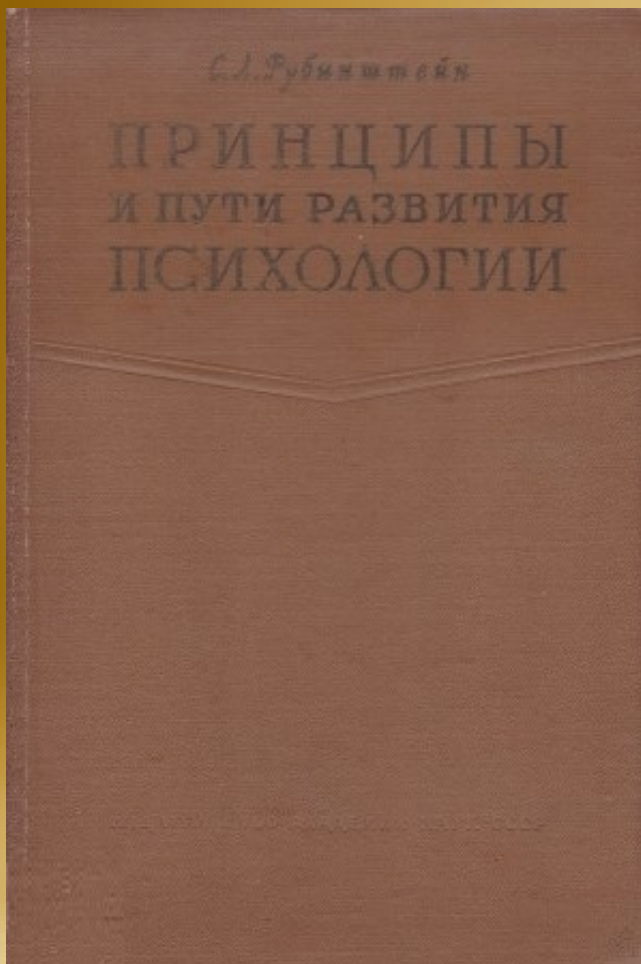
Рубинштейн С. Л. Бытие и сознание : о месте психического во всеобщей взаимосвязи явлений материального мира / С. Л. Рубинштейн. – М. : Изд-во АН СССР, 1957. – 328 с. Шифр:14/1378

Книга висвітлює одну із найважливіших проблем філософської думки – питання про природу психічного, свідомість у їх відношенні до буття, до матеріального світу. У виданні розглянуто ряд основних проблем теорії пізнання – про ідеальне і матеріальне, про суб'єктивне і об'єктивне тощо. У вирішенні низки важливіших проблем, центральне місце займає діалектико-матеріалістичне розуміння детермінізму.

Рубинштейн С. Л. О мышлении и путях его исследования / С. Л. Рубинштейн. – М. : Изд-во АН СССР, 1958. – 148 с.
Шифр: 14/1424

У виданні окреслено загальну психологічну теорію мислення, представлено результати експериментальних досліджень з вивчення мислення, що проводились протягом декількох років автором та його співробітниками. У роботі розкрито основні закономірності мислення, висвітлено питання про співвіднесеність мислення й знання та подано психологічний аналіз процесу міркування.

Рубинштейн С. Л. Принципы и пути развития психологии / С. Л. Рубинштейн. – М. : Изд-во АН СССР, 1958. – 356 с.

Як зазначає С. Л. Рубінштейн: «Ця книга тісно пов'язана з моєю книгою «Буття і свідомість», що нещодавно вийшла в світ. Принципи, розвинені в «Бутті і свідомості», і перш за все принцип детермінізму в його діалектико-матеріалістичному розумінні, поширені в моїй новій роботі на ряд основних проблем психології».

Видання складається з двох частин. Перша частина охоплює низку основних та філософсько значущих проблем: місце психічних явищ у загальному взаємозв'язку явищ матеріального світу, природа відчуття і мислення, проблема особистості і свідомості. У другій частині – проблеми, що стосуються філософських основ і природничо-наукових передумов психології, які розглядаються в їх історичному вираженні.

*Рубинштейн С. Л. Проблемы общей психологии / С. Л. Рубинштейн ; отв. ред. Е. В. Шорохова. – М. : Педагогика, 1973. – 423 с. **Шифр: 14/2504***

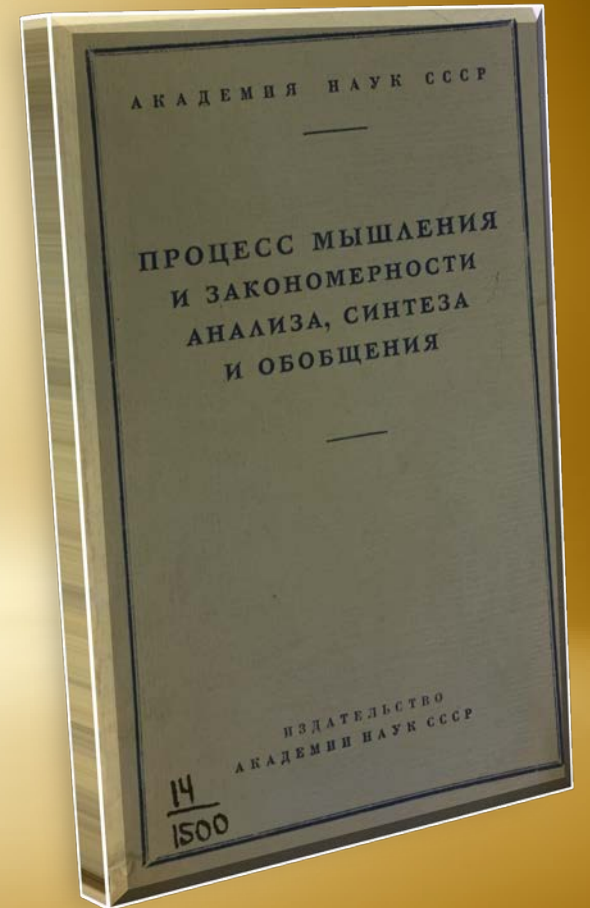
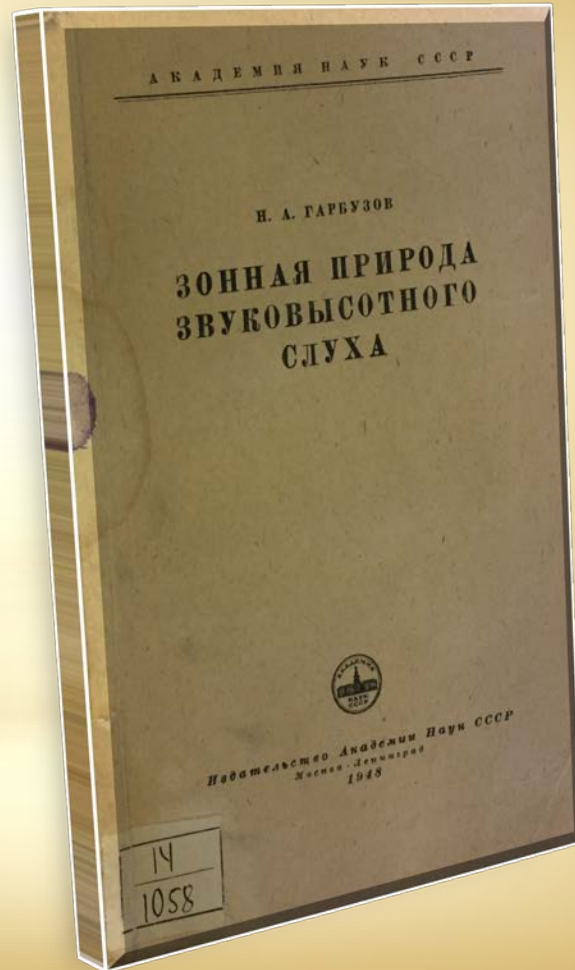
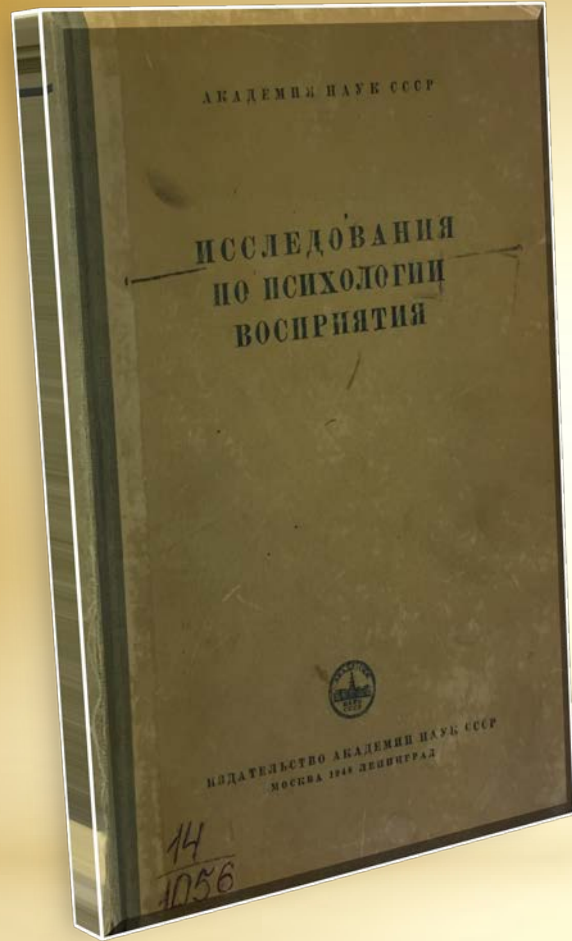
*Рубинштейн С. Л. Проблемы общей психологии / С. Л. Рубинштейн ; отв. ред. Е. В. Шорохова. – Изд. 2-е. – М. : Педагогика, 1976. – 416 с. **Шифр: 14/2971***

С. Л. Рубінштейн висунув та розробив низку цінних методологічних та теоретичних положень, що мали важливе значення для радянської психологічної науки. Книга складається з двох частин: у першій розміщені статті різних років, а в другій – монографія «Человек и мир», яка написана автором в останні роки його життя.

Періодичні видання, у яких надруковані праці вченого

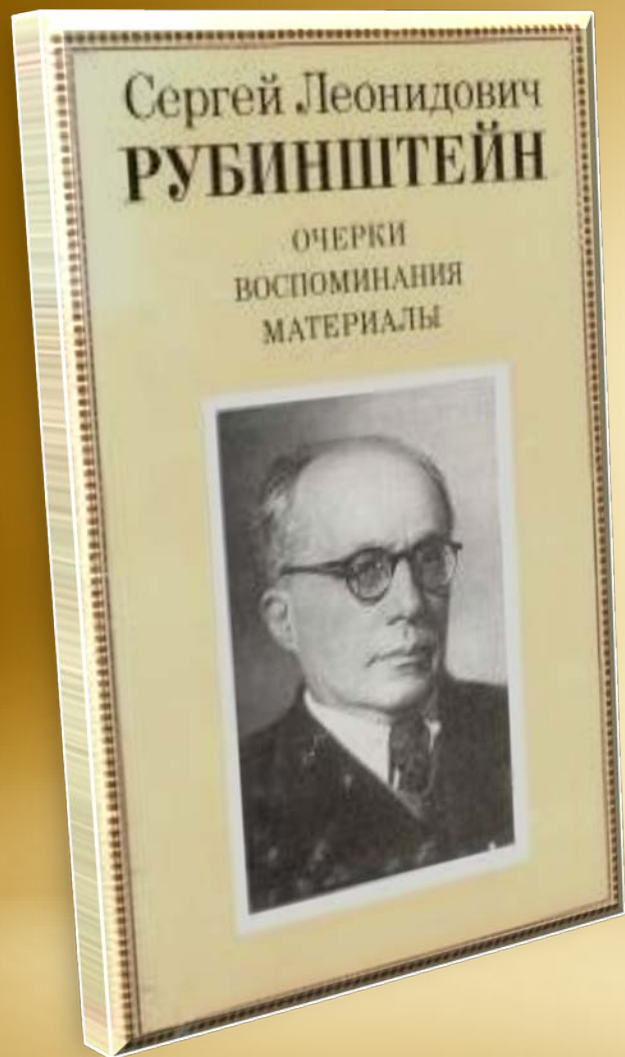

Редакторська діяльність

Наукова спадщина письменника: дослідження

Сергей Леонидович Рубинштейн. Очерки. Воспоминания. Материалы : к 100-летию со дня рождения / сост.: К. А. Абульханова-Славская, А. В. Брушлинский, В. В. Умрихин, М. Г. Ярошевский ; отв. ред. Б. Ф. Ломов. – М. : Наука, 1989. – 436 с. Шифр: 14/5111

В книзі вперше проаналізовано наукові досягнення С. Л. Рубінштейна, його школи в психології. Робота складається з 4 розділів: «О творчестве С. Л. Рубинштейна» (висвітленні основні положення його концепції провідними психологами), «Воспоминания» (автори мемуарів – учні, колеги), «Малоизвестные статьи и архивные материалы С. Л. Рубинштейна», «Примечания».

ВТОРЫЕ РУБИНШТЕЙНОВСКИЕ ЧТЕНИЯ В ОДЕССЕ

В мае 1992 г. в Одесском университете состоялся II Рубинштейновские чтения. Время их проведения оказалось не самым благоприятным для научных конференций: пора небоснованных, протекторских обострений в отношениях между Украиной и Россией. Но чтения прошли успешно и это свидетельствует о том, что гуманитарная наука не знает государственных границ и национально-правовых ограничений. В их подготовке деятельное участие приняли А. В. Рубинштейн и К. А. Абдухамазов-Славская, ближайшие ученики С. Л. Рубинштейна. Помимо украинских психологов на конференции выступили и доклады молодые психологи ближнего зарубежья, поэтому она приобрела статус международной.

И. Г. Белявский (Одесса) проанализировал ряд положений теории С. Л. Рубинштейна, сопоставив выступления с докладами молодых психологов Украины и России. В этой связи рассматривались идеи русских и украинских философов XIX в. В этой связи рассматривались идеи русских и украинских философов XIX в. В этой связи рассматривались идеи русских и украинских философов XIX в.

Д. Ф. Бурачок и С. М. Морозов (Киев), рассматривая взгляды С. Л. Рубинштейна на жизненный путь личности, отметили их перспективность в психологической диалогике. Авторы полагают, что события биографического анализа личности должен быть дополнен углубленным исследованием ее индивидуально-психологических характеристик.

А. А. Тарам (Харьков), опираясь на теорию личности С. Л. Рубинштейна, выдвинул социально-типические, индивидуально-психические, индивидуально-специфические, социально-типические личности: индивидуально-типические, индивидуально-специфические, социально-типические личности: индивидуально-типические, индивидуально-специфические, социально-типические личности.

Выступление И. Д. Беха (Киев) было посвящено проблеме самовоспитания в контексте идей С. Л. Рубинштейна. Основоположающее положение его концепции о преодолении внешних воздействий через внутреннее усилие конкретизировалось в утверждении автора о том, что нравственные нормы активно присваиваются личностью, они находят в соответствии с решением

По мнению И. И. Геллера (Одесса), творческое наследие С. Л. Рубинштейна характеризуется двумя основными параметрами: законченностью теоретической системы и наличием принципа ее построения. По мнению И. Я. Матюковой (Одесса), в связи с переосмыслением содержательной значимости ряда философско-культурологических категорий философского наследия С. Л. Рубинштейна дает основания философского наследия С. Л. Рубинштейна в эстетическом аспекте.

Матвеев Е. Е. (Одесса) рассматривает проблемы человека в экспериментальной психологии. В докладе Л. А. Суханской и С. И. Макаровой (Днепропетровск) были проанализированы отдельные положения теории С. Л. Рубинштейна в качестве методологического источника экспериментальной психологии.

А. В. Хайкин (Ростов-на-Дону), основываясь на представлениях С. Л. Рубинштейна о взаимосвязи специфических особенностей мышления и речи, сообщил о проведенных им экспериментальных исследованиях в области способностей аутистов к формированию общих представлений и понятий.

Б. И. Цуканов и О. И. Лобачевская (Одесса) поставили свое выступление проблеме врожденного и приобретенного в личности, авторы показали, что одной из врожденных особенностей, составляющих научное творчество С. Л. Рубинштейна, является индивидуальная особенность оценки времени.

Проблемы эмоциональной регуляции деятельности рассмотрены в докладе А. Л. Чебыкина на основе интеллектуальных заготовок, является индивидуальной особенностью в структуре учебной деятельности. Он выделил три стадии развития процессов эмоциональной регуляции и духовного деятельности.

А. П. Колесник (Луцк) показал, что идеи С. Л. Рубинштейна о самосознании и духовном развитии личности дают основание для выделения 5 этапов развития самосознания: первый — рождение духовности; второй — приобретение личностью возможности осознать свои потребности и эмоционально-потребностную сферу; третий — оперирование символами; четвертый — осознание своего «Я-образа»; пятый — формирование жизненной позиции.

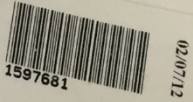
А. В. Фурман и Е. П. Верещак (Киев) сообщили о своих исследованиях структуры одаренности подростков с односторонней учебной направленностью. Т. Н. Шербак (Одесса) выделила два разнонаправленных аспекта действия внутренних механизмов контроля: первый направлен на поддержание социально-одобряемого и значимого поведения в какой-либо конкретной общности, второй связан с самоопределением, уникальностью, креативностью личности.

Беляв И. Г. 289

МИН. ДЕТСТВО ОБРАЗОВАНИЯ УКРАИНЫ
ОДЕССКИЙ УНИВЕРСИТЕТ им. И. И. РУБИНШТЕЙНА
Кафедра психологии

РУБИНШТЕЙНОВСКИЕ ЧТЕНИЯ
Сборник докладов и выступлений
на конференции
28-31 мая 1992 г.

ИЗ ОНУ

Одесса, 1992

Різними закладами освіти та науки постійно проводяться конференції та читання, які присвячені пам'яті вченого

14
7907

ПСИХОЛОГИЯ ЧЕЛОВЕКА
В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ
Том 6

Духовно-нравственное становление человека
в современном российском обществе

Проблема индивидуальности
в трудах отечественных психологов

Материалы
Всероссийской юбилейной научной конференции,
посвященной 120-летию со дня рождения
Сергея Леонидовича Рубинштейна

15-16 октября
2009 г.

Ответственные редакторы:
А. Л. Журавлев
М. И. Володикова
Т. А. Ребеко

Институт психологии РАН

■ Новый научный психологический журнал "Институт Психологии РАН. Человек и мир."

О научном обществе

- ▶ Приветствие К.А. Абульхановой
- ▶ Структура
- ▶ Как стать членом общества

Научная школа С.Л. Рубинштейна

- ▶ Публикации о С.Л. Рубинштейне
 - Публикации о С.Л. Рубинштейне
 - Рецензии в зарубежных изданиях
- ▶ Инфографика
 - Принцип субъекта
 - Принцип субъекта общие критерии
 - Философско-психологическая концепция С.Л. Рубинштейна и направления ее развития (школа)
 - "Дерево" творчества С.Л. Рубинштейна и направление его развития школой

▶ Основные понятия

- ▶ Российский менталитет в совокупности социальных представлений и жизненном пути личности (1995-2008)
- ▶ Биография С.Л. Рубинштейна

Главная / Новый научный психологический журнал "Институт Психологии РАН. Человек и мир."

[Версия для печати](#)

НОВЫЙ НАУЧНЫЙ ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ "ИНСТИТУТ ПСИХОЛОГИИ РАН. ЧЕЛОВЕК И МИР."

Внимание, срок подачи статей в первый номер журнала - 30 июня.

Правила оформления статей для журнала "Институт психологии РАН. Человек и мир" читайте на сайте журнала chelovekimir.ru

НОВОСТИ:

- [08.07.2016] Научное психологическое общество им. С.Л. Рубинштейна получило в дар две книги от украинских коллег. [Читать дальше](#)
- [15.06.2016] Сайт журнала Человек и мир [Читать дальше](#)
- [25.09.2015] Славская А.Н. "Основы психологии С. Л. Рубинштейна: Философское обоснование развития". [Читать дальше](#)
- [12.06.2015] Поздравляем академика РАН В.А. Тишкова с Государственной премией! [Читать дальше](#)
- [08.06.2015] Аннотации статей "Психологического журнала" [Читать дальше](#)

Поделиться [vk](#) [od](#) [f](#) [tw](#) [+](#)

Архив новостей:

НОВАЯ КНИГА! СЛАВСКАЯ А.Н.
"ОСНОВЫ ПСИХОЛОГИИ С. Л.
РУБИНШТЕЙНА: ФИЛОСОФСКОЕ
ОБОСНОВАНИЕ РАЗВИТИЯ".

С.Л. РУБИНШТЕЙН

КОНФЕРЕНЦИИ

[Конференция ИПРАНа 12-14 ноября "Развитие психологии в системе комплексного человекознания"](#)

Смоленский государственный педагогический университет

На правах рукописи

СЕЛИВАНОВА Людмила Николаевна

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ВЗГЛЯДЫ С.Л. РУБИНШТЕЙНА.

13.00.01 - общая педагогика

ДИССЕРТАЦИЯ

на соискание ученой степени
кандидата педагогических наук.

Руководители:

член - корреспондент АПН СССР,
кандидат педагогических
наук, профессор

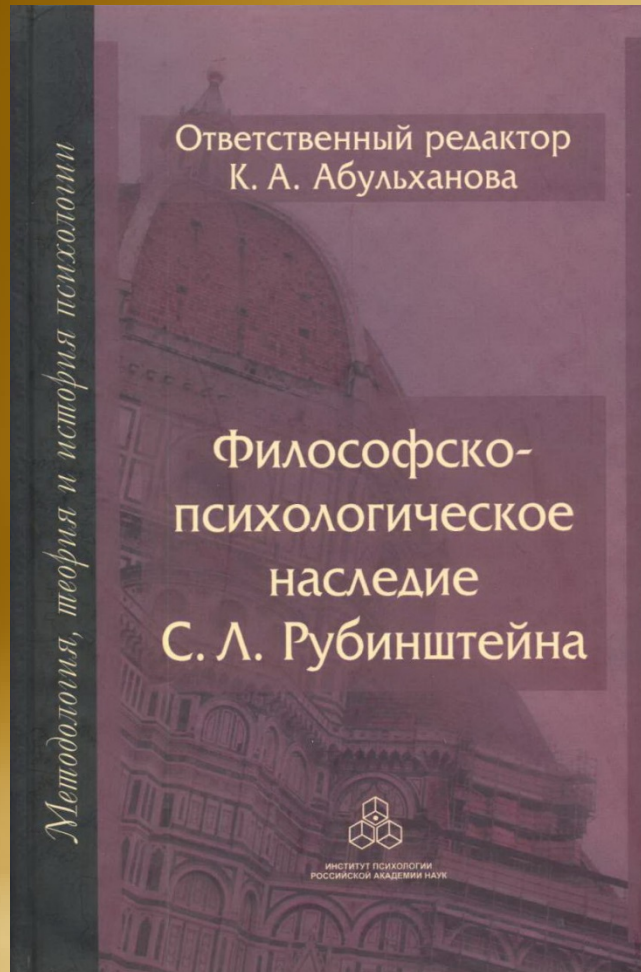
А.Е. Кондратенков,

доктор педагогических наук,
профессор Н.Е. Мазар

Смоленск - 1998

Селиванова Л. Н. Педагогические взгляды С. Л. Рубинштейна : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Л. Н. Селиванова. - Смоленск, 1998. - 182 с.

Дисертація складається із двох розділів: «Проблеми загальної педагогіки у творчій спадщині С. Л. Рубінштейна» та «Теорія виховання у працях С. Л. Рубінштейна». Новизна роботи полягає у спробі систематизації педагогічних поглядів С. Л. Рубінштейна, продовження його філософських і психологічних ідей в лоні педагогіки і відтворення на цій основі цілісної, послідовної і відносно завершеної його педагогічної теорії.

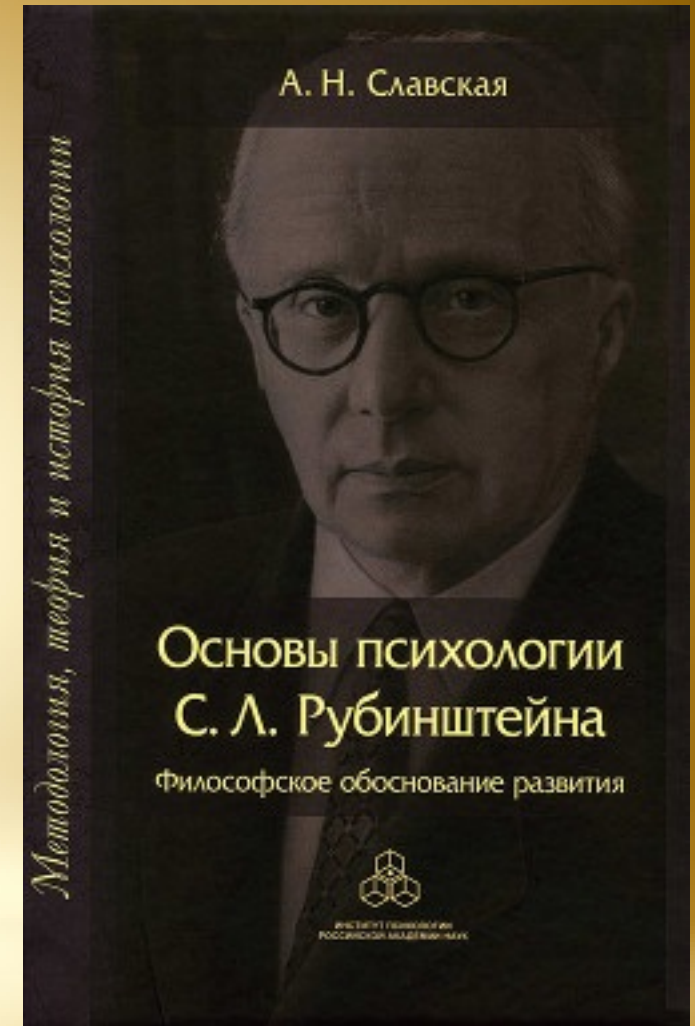

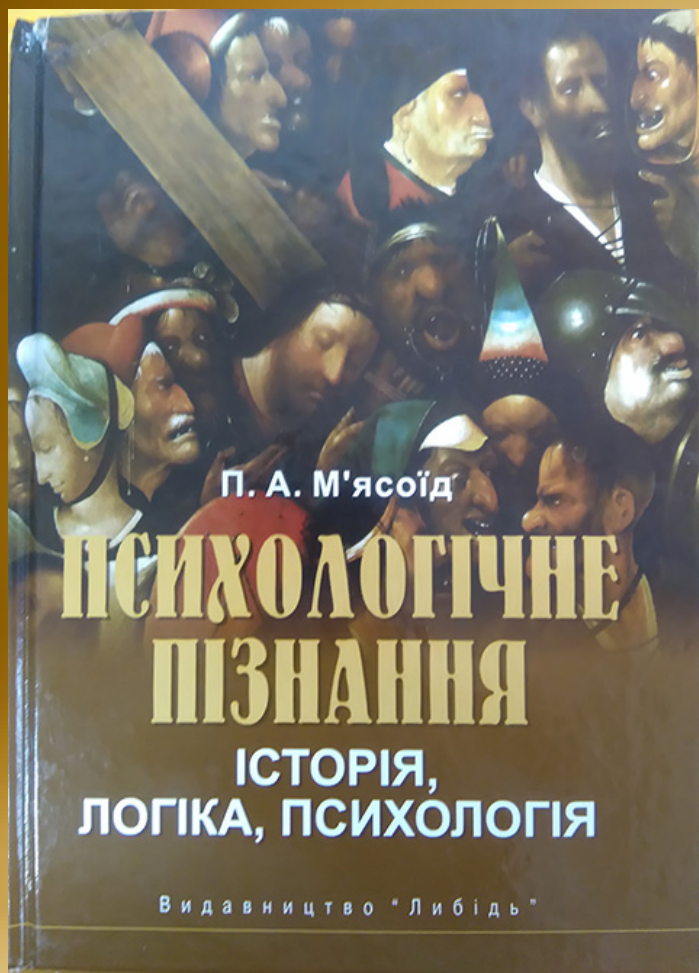
Философско-психологическое наследие С. Л. Рубинштейна / сост. С. В. Тихомирова ; отв. ред. К. А. Абульханова. – М. : Ин-т психологии РАН, 2011. – 432 с.

Книга присвячена засновникові вітчизняної школи гуманістичної психології Сергію Леонідовичу Рубінштейну. Автор відомої теорії особистості, заснованої на принципі суб'єктності, Рубінштейн сам був яскравою особистістю, вченим, педагогом, організатором науки. Книга вперше об'єднує три підходи до вивчення його наукової спадщини. Біографічні дослідження виявляють послідовність розвитку і логіку його творчості, сучасні дослідження демонструють неминущу актуальність і високу методологічне значення рубінштейновських принципів і теорій для російської і зарубіжної психології, а змістовний аналіз основних теоретичних положень доводить унікальність концепції С. Л. Рубинштейна.

Славская А. Н. Основы психологии С. Л. Рубинштейна. Философское обоснование развития / А. Н. Славская. – М. : Ин-т психологии РАН, 2015. – 344 с.

У книзі здійснено аналіз етапів наукової творчості Сергія Леонідовича Рубінштейна. Дослідження показало, що перехід від ранньої філософсько-антропологічної концепції до методології наук, а потім до психології і в кінці життя повернення до філософської парадигми людини в світі означав реалізацію початкового задуму вченого. Він ставив собі за мету довести істинність і ефективність своєї вихідної філософської системи спочатку для методології наукового пізнання, потім для побудови основ психологічної науки і далі для підтвердження і розвитку своєї філософської парадигми.

М'ясоїд П. А. Психологічне пізнання : історія, логіка, психологія / П. А. М'ясоїд . – Київ : Либідь, 2016. - 560 с.

Психологічне пізнання подано як предмет історичного, наукознавчого, методологічного аналізу. Висвітлено закономірності, напрями, тенденції розвитку психологічної науки. Проаналізовано творчість видатних психологів ХХ ст. – Л. С. Виготського, С. Л. Рубінштейна, В. А. Роменця, викладено їхні ідеї, схарактеризовано особливості вирішення ними проблем психології, поступ думки, простежено долю ідей у працях учнів та послідовників. Психологічне пізнання постає як історико-логічний процес пізнання людиною самої себе.

Премія імені С. Л. Рубінштейна – премія, що присуджується з 1992 року Російською академією наук. Присуджується відділенням філософії, соціології, психології та права за видатні наукові роботи в галузі психології.

- **1992 р.** – д-р психол. наук Е. А. Голубєва (за серію наукових робіт за єдиною тематикою «Гуманістичний підхід до психологічного дослідження особистості»); член-кор. РАН А. В. Брушлинський, дійсний член РАО К. А. Абульханова-Славська і д-р психол. наук М. Г. Ярошевський - за цикл робіт з теорії та історії психології
- **1996 р.** – д-р психол. наук В. Н. Дружинін і дійсний член РАО В. Д. Шадриков - за цикл робіт з психології здібностей
- **1999 р.** - членкор. РАН В. Ф. Петренко і д-р псих. наук В. В. Знаків - за цикл робіт «Аналіз структури і динаміки суспільного й індивідуального свідомості сучасних росіян»
- **2002 р.** - членкор. РАО В. А. Барабанщиків, д-р мед. наук В. А. Бодров і дійсний член РАО Е. А. Климов - за серію робіт з єдиної тематики «Системно-генетичні дослідження професійної діяльності»
- **2005 р.** - академік А. Л. Журавльов, д-р психол. наук Л. І. Анциферова і дійсний член РАО В. А. Пономаренко - за серію наукових робіт з єдиної тематики розвитку особистості професіонала в індивідуальної та спільної діяльності
- **2008 р.** – членкор. РАН А. В. Юревич, д-ра психол. наук В. А. Кольцова і Н. А. Логінова - за серію наукових робіт за єдиною тематикою методології та історії психології
- **2011 р.** – членкор. РАО А. В. Карпов і дійсний член РАО Т. Н. Ушакова - за серію робіт з єдиної тематики «Теоретичні та експериментальні дослідження вищих психічних функцій»
- **2014 р.** – кан. філос. наук І. А. Джідарьян і д-р психол. наук В. М. Русалов - за серію наукових робіт за єдиною тематикою «Гуманістичний підхід до психологічного дослідження особистості»
- **2017 р.** – д-р психол. наук А. А. Гостєв - за серію робіт «Психологія образної сфери людини».

Лауреати премії

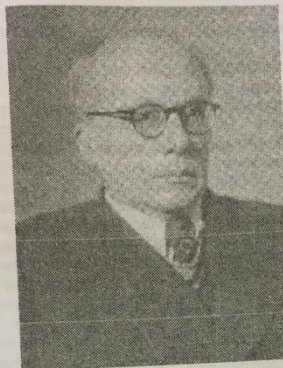
14
7448

ПСИХОЛОГІЧНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

Рубінштєйн Сергій Леонідович (1889—1960) — українсько-російський психолог, один із творців діяльнісного підходу в психології, основою якого є принцип єдності свідомості і діяльності, сформульований вченим у 1922 і оформлений у психологічних термінах у 1934. Стверджував, що людина і її психіка спочатку формуються в практичній діяльності, а тому повинні вивчатися через їх прояви в грі, навчанні, пізнанні, праці та ін. видах діяльності. Основними положеннями в теорії діяльності Р. є: 1) діяльність завжди має соціальний характер, вона здійснюється тільки суб'єктом; 2) діяльність як взаємодія суб'єкта з об'єктом завжди є предметною і змістовною; 3) діяльність визначається

9. ЛИЧНОСТЬ В ФИЛОСОФСКО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ КОНЦЕПЦИИ С. Л. РУБИНШТЕЙНА

“При объяснении любых психических явлений личность выступает как единое связанная совокупность внутренних условий, через которые преломляются все внешние воздействия (в эти внутренние условия включаются и психические явления — психические свойства и состояния личности)”.
С.Л.Рубинштейн.

Сергей Леонидович Рубинштейн (6 июня 1889 г. — 11 января 1960 г.) — доктор психологических наук, профессор, действительный член АПН РСФСР — родился в Одессе в семье адвоката. Высшее образование получил в 1909 — 1913 гг. в Германии в университетах Берлина, Марбурга, Фрейбурга, где изучал философию, логику, психологию, социологию, математику, естественные науки. Защищал в Марбургском университете докторскую диссертацию по теме “К проблеме метода”. После этого возвратился в Одессу, где работал доцентом, а впоследствии, после смерти в 1922 г. Н.Н.Ланге, — профессором кафедры психологии и философии в Новороссийском (Одесском) университете. Активно участвовал в перестройке системы высшего образования в Украине.

В 1930 г. был приглашен Н.Я.Басовым в Ленинград на должность заведующего кафедры психологии Ленинградского педагогического института им. А.И.Герцена, где работал до 1942 года. В этот период им были написаны и опубликованы “Основы психологии” (1935 г.) и “Основы общей психологии” (1942 г.), в которых были обобщены достижения отечественной и мировой психологии. В 1942 г. был переведен из блокадного Ленинграда в Москву, где возглавил Институт психологии и кафедру психологии Московского государственного университета им. М.В.Ломоносова. С 1943 г. — член-корреспондент Академии наук СССР, а с 1945 г. — действительный член Академии педагогических наук РСФСР. В 1945 г. С.Л.Рубинштейн организовал первую в АН СССР психологическую лабораторию — сектор психологии Института философии АН СССР. В 1946 г. выходит вторым изданием фундаментальный труд С.Л.Рубинштейна — “Основы общей психологии” (1957 г.), “О мышлениях и путях его исследования” (1958 г.), “Принципы и пути развития психологии” (1958 г.), “Проблемы общей психологии” (1973 г.) и др.

Значительным вкладом в становление и развитие отечественной психологии стали выдвинутые и разработанные С.Л.Рубинштейном методологические принципы психологического исследования — принцип единства сознания и деятельности и диалектико-материалистический принцип детерминизма. На этой методологической основе С.Л.Рубинштейном была создана оригинальная философско-психологическая концепция человека и теория мышления как процесса и деятельности. Им разработана система научных, философских и психологических категорий — бытия человека, субъекта и объекта, субъективного и объективного, деятельности и поведения, материального и идеального, естественного и социального, психологического и физиологического и т. п. [19].

Проблему личности С.Л.Рубинштейн исследовал в контексте принципа единства сознания и деятельности и детерминизма. Последователи С.Л.Рубинштейна справедливо утверждают, что для него “личность — это и основная психологическая категория, и предмет психологического исследования, и методологический принцип” [16].

14
7894

ТЕОРИИ ЛИЧНОСТИ В ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ФИЛОСОФИИ, ПСИХОЛОГИИ И ПЕДАГОГИКЕ

Рыбалка В.В.
Киев 2015

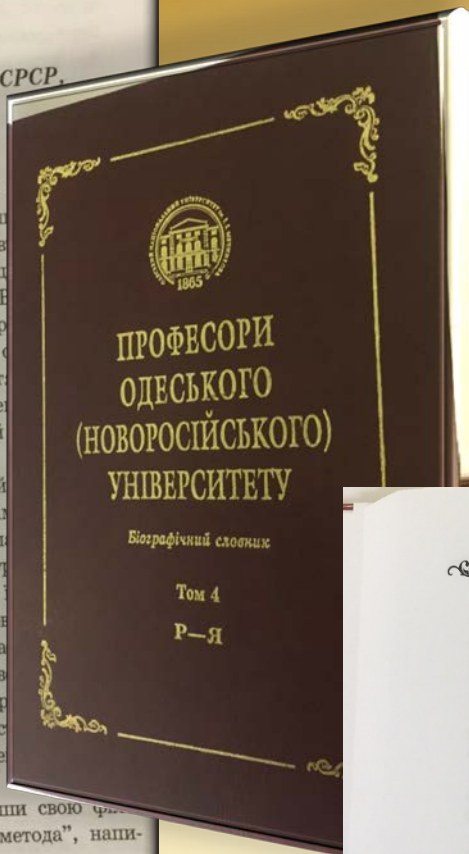

РУБІНШТЕЙН Сергій Леонідович

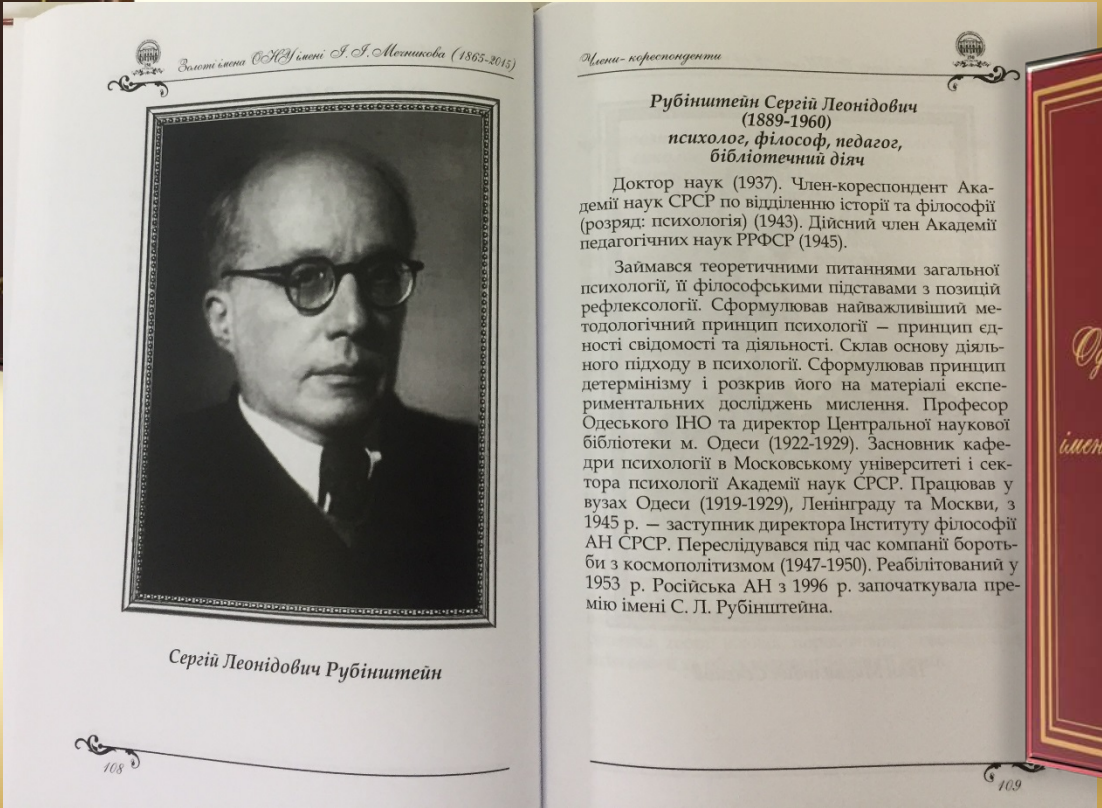
Психолог, член-кореспондент АН СРСР,
академік АПН СРСР,
лауреат Державної премії СРСР

С. Л. Рубінштейн народився 6 червня м. Одесі в сім'ї відомого адвоката Л. О. Рубінштейна. Старші сини, мав ще трьох братів. Значну роль у вихованні та навчанні відіграла мати. Читання стало головним його заняттям, зацікавленість зосереджувалась на етичній та релігійно-етичній літературі. Робота і пов'язані з нею роздуми про смерть, несподівана хвороба що позбавила сім'ю міцної матеріальної опори, трагічний випадок заставили Сергія рано замислитися над проблемами життя. Свідомість світоглядними проблемами викликала бажання спеціалізуватися у галузі філософії, породила нетерпимість і революційний підхід до життя. У 1908 р. С. Л. Рубінштейн закінчив Рішельєвський ліцей з золотою медаллю. Після закінчення ліцею поїхав до Фрейбургу (Німеччина) навчався два семестри. Незадоволеність навчанням примусила його переїхати до Марбургу, де викладали Г. Коген і Напорт. У Марбурзі відбулося усвідомлення незадоволеності неокантіанською концепцією в філософському (Ріккерт) та марбурзькому варіантах. Прагнення виринати з цієї чистої думки і, спираючись на природознавство, прокласти шлях до пізнання реальної дійсності, заставило С. Л. Рубінштейна створити власну філософську концепцію. Аналізуючи та переосмислюючи результати пізнання в природничих та гуманітарних науках, у передвоєнній буржуйській школі, він по-іншому поставив її і прийшов до ідеї про особливого типу детермінації в гуманітарному знанні.

У 1913 р. С. Л. Рубінштейн закінчив навчання, виклавши свою філософську концепцію в дисертації "Исследование проблемы метода", написаній у Фрейбурзі.

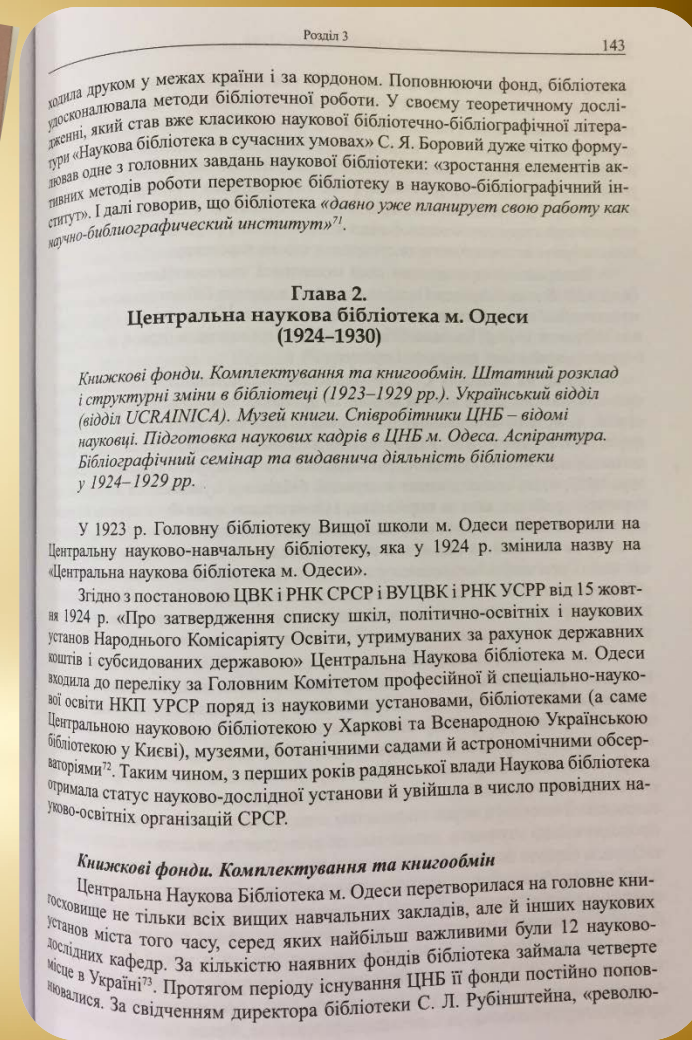
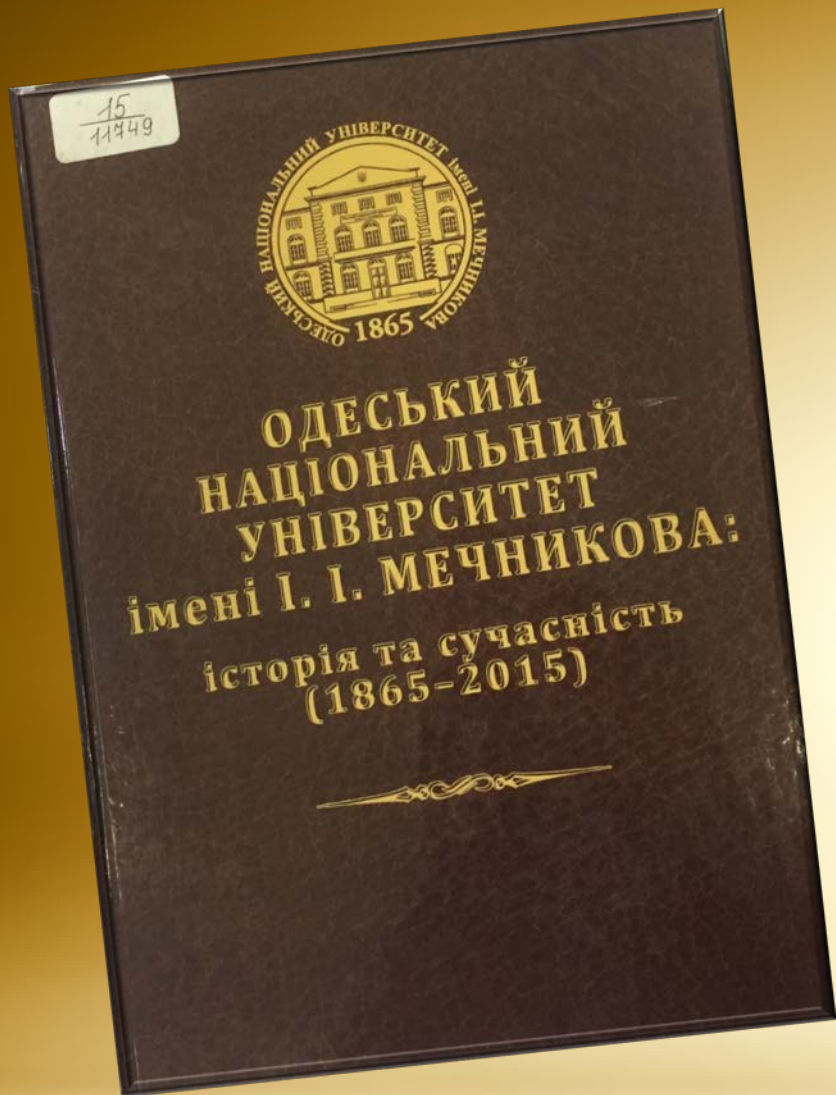

В Одеському національному університеті Імені І. І. Мечникова постійно ведеться робота з вивчення та розкриття наукової спадщини С. Л. Рубінштейна

Сергій Леонідович Рубінштейн

К 100-летию со дня рождения С. Л. Рубинштейна
ОДЕССКИЙ ПЕРИОД ЖИЗНИ С. Л. РУБИНШТЕЙНА

Цуканов Б. И.

Государственный университет им. И. И. Мечникова, Одесса

Впервые приводятся сведения об одесском периоде жизни С. Л. Рубинштейна. Сообщается о его пребывании в Германии, о работе в Новороссийском университете приват-доцентом и в Одесской научной библиотеке в должности директора. Рассматриваются теоретические статьи, написанные С. Л. Рубинштейном в Одессе.
Ключевые слова: психология, проблема личности, объективность, критический анализ.

В описаниях творческого и жизненного пути выдающегося советского психолога и философа С. Л. Рубинштейна редко упоминается об одесском периоде [2, 8]. Некоторые авторы [1] рассматривают этот 15-летний период лишь как подготовительный для дальнейшего интенсивного творчества ученого. С таким положением трудно согласиться. Отсутствие сведений об одесском периоде жизни Рубинштейна — существенный пробел, который необходимо восполнить. С. Л. Рубинштейн родился 18 июня 1889 г. в Одессе в семье адвоката. В 1908 г. он окончил здесь Ришельевскую гимназию с золотой медалью и уехал во Фрейбург (Германия), где учился в университете два семестра, а затем переехал в Марбург. Окончив Марбургский университет, он написал работу «Eine Studie zum Problem der Methode» («К проблеме метода») [9], первая часть которой стала докторской диссертацией. Большая работа Рубинштейна о рационализме в философии была принята Г. Когеном в журнал «Philosophische Arbeiten» [7, л. 21]. Название работы дается на немецком языке и написано неразборчиво. В более поздних списках научных трудов эта работа не приводится Рубинштейном как печатная [7, л. 41]. Вероятно, она не была опубликована. После окончания Марбургского университета Рубинштейн оставался в Германии и до 1914 г. работал в Берлине. Эти сведения изложены им в «Curriculum vitae» [7, л. 1].

Начавшаяся война Германии с Россией вынудила Рубинштейна возвратиться в Одессу. С 1917 г. Рубинштейн — доктор философии Марбургского университета, работает преподавателем гимназии [7, л. 16]. В 1917 г. он сделал в Философском обществе при Новороссийском университете доклад «Философская система Когена» [7, л. 21].

В апреле 1919 г. на основании данного Н. Н. Ланге отзыва о работах историко-философский факультет Новороссийского университета избрал Рубинштейна приват-доцентом по кафедре философии. Судя по копии отзыва [7, л. 4], Ланге высоко оценил научные труды Рубинштейна. Отзыв был написан на русском языке и показывает нам, во-первых, основательное знакомство автора с историей философии, в частности с учениями нового и древнего идеализма, с Кантом. Глубоким гелем, Платоном, и умение критически пользоваться этими знаниями, во-вторых, при обсуждении основных философских проблем автор всюду обнаруживает

ISSN 2304-1477 Вестник ОНУ. Сер.: Библиотечнознавство, бібліографознавство, книгознавство. 2012. Т. 17, вип. 2/3

УДК 929Рубинштейн:159.9:027.7(477.74-21)

В. В. Левченко,

кандидат исторических наук,
старший преподаватель кафедры «Украиноведение и иностранные языки»
Одесского национального морского университета
ул. Мечникова, 34, г. Одесса, 65029, Украина

СЕРГЕЙ ЛЕОНИДОВИЧ РУБИНШТЕЙН:
ГРАНИ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ БИОГРАФИИ ОДЕССКОГО
ПЕРИОДА (1910-1920-Е ГГ.)

В статье на фоне разносторонней научно-организационной и просветительско-преподавательской деятельности обозначены грани интеллектуальной биографии видного психолога, философа и педагога С. Л. Рубинштейна в период его проживания в Одессе в 1910-1920-е гг. Проведен анализ научной литературы о творческой судьбе учёного и построена периодизация его жизненного пути. Представлена структурно-функциональная характеристика и типология основных направлений жизнедеятельности.

Ключевые слова: С. Л. Рубинштейн, Одесса, биография, высшая школа, библиотека, научная и педагогическая деятельность.

Интерес исследователей к научному наследию С. Л. Рубинштейна (1889-1960), выдающегося психолога и философа, педагога и методолога XX в., остаётся актуальным и сегодня. Об этом свидетельствует многоаспектный теоретико-методологический анализ работ современниками¹, переиздание трудов², науковедческое изучение интеллектуальной биографии³ и проведение памятных международных научных форумов⁴. На современном этапе учёные продолжают выявлять связь научных трудов С. Л. Рубинштейна с актуальными проблемами современной психологии, философии и методологии, вновь и вновь переосмысливая результаты его интеллектуального труда.

Однако, несмотря на всестороннее изучение творческого пути и научного наследия С. Л. Рубинштейна, приходится констатировать, что на сегодняшний день детально исследованы его научные воззрения в разных социогуманитарных областях знания, тогда как научная биография реконструирована фрагментарно. Представленные в научной литературе модели интерпретации жизненного пути в достаточной степени спорны и нуждаются в существенной корректировке. Это связано с тем, что на протяжении 1960-1980-х гг. обращение к детальному изучению биографии учёных, чьи годы деятельности приходились на период идеологического контроля в условиях сталинского тоталитарного режима, оставалось табуированным. Вследствие чего в биографических жизнеописаниях видных деятелей разных областей науки того времени образовались лакуны, неточности, упущения, пробелы и т. п. Не является исключением и интеллектуальная биография С. Л. Рубинштейна, которому суждено было пройти путем, предначертанным советской интеллигенции сталинской эпохи — реорганизации системы высшего образования и науки, борьбы с инакомыслием и «космополитизмом» [25].

Во второй половине 1980-х гг. в политической жизни СССР произошли изменения, связанные с активизацией отечественной интеллигенции в исследовании

УДК 01:378.4:94(477.74)“1920/1930”

В. В. Самодурова,

главный библиограф Научной библиотеки
Одесского национального университета имени И. И. Мечникова
ул. Преображенская, 24, г. Одесса, 65082, Украина

БИБЛИОГРАФИЧЕСКИЙ СЕМИНАР КАК АКТИВНЫЙ МЕТОД
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЦНБ Г. ОДЕССЫ В 20-Е ГГ. XX СТ.

Работа написана в результате анализа источников, опубликованных в многочисленных отечественных периодических изданиях первой половины XX в. по библиотековедению и библиографии, архивных материалов из ГАОО, а также специальной литературы по истории Научной библиотеки ОНУ. Раскрывается работа библиографического семинара, действовавшего в Центральной научной библиотеке г. Одессы с 1924 по 1930 гг. под руководством ее директора С. Л. Рубинштейна. Большое внимание уделяется значению деятельности семинара в развитии теории и практики библиотечного дела.

Ключевые слова: библиографический семинар, Научная библиотека ОНУ, Центральная научная библиотека г. Одессы, библиографическая деятельность, история библиотечного дела.

В первые годы после революции научные библиотеки Украины (библиотеки вузов, научно-исследовательских учреждений и пр.) остались без систематического, планового объединенного одной идеей руководства. Отдание полной инициативы и индивидуальной воле отдельных руководителей или отдельных учреждений, библиотеки проходили каждая свой путь без связи с работой других родных ей библиотек, и общим у них были разве что сильно урезанные бюджеты и полное отсутствие планов. Отдельные попытки установить согласие в работе, создать координационный план действий, выяснить наличие научных сил, все это еще со времен 1919 г. осталось по разным причинам политическим, техническим и экономическим характером не реализованным, не доведенным до конца, часто даже не начатым. В результате полной реформы высшей школы в Украине Новороссийский университет был расформирован и распался на несколько самостоятельных учебных заведений. Его библиотека тоже перестала быть структурным подразделением университета. К этому времени она представляла собой библиотеку, в основу которой была положена основанная библиотека Ришельевского лицея, образованного в 1817 г. Будучи пополненной в 1858 г. библиотекой Н. И. Пирогова, она была передана в 1865 г. открытому тогда Новороссийскому университету. За время деятельности университета библиотека была упорядочена, для нее построено отдельное помещение. Именно тогда и наступило 50-летие особенного роста и систематического пополнения. Напомним о хорошо известных славистам собраниях книг и рукописей В. И. Григоровича и А. Кухарского, о библиотеке Р. Губе, приобретенной университетом в 1868 г., которая является европейски извест-